

Gemeente Den Haag

Gevelonderhoud en -reiniging

De gevel: het gezicht van uw pand

Den Haag bezit een rijkdom aan historische gevels in het oude centrum en de uitbreidingswijken van de negentiende en begin twintigste eeuw. De gevels bepalen in hoge mate het aanzicht van de stad. Hoe kunnen we deze mooi houden en in een goede staat? Deze brochure gaat in op de belangrijkste aspecten van gevelonderhoud en -reiniging:

- reinigen en behandelen van de gevel
- vervangen van voegwerk
- aanpassen van ramen en kozijnen
- aanbrengen van rolluiken en zonwering
- winkelpuien
- glas-in-lood
- vochtproblemen

3

Voor alle in deze brochure genoemde handelingen aan beschermde gemeentelijke- en rijksmonumenten is altijd een monumentenvergunning nodig. Informatie over monumenten kunt u krijgen bij de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Den Haag: (070) 353 48 00.

Reinigen en behandelen van de gevel

Gevels veranderen van kleur door regen, zonlicht, luchtverontreiniging en vuil. In de loop der jaren gaan de gevels daardoor op elkaar lijken en zullen minder in kleur van elkaar verschillen. Niet iedereen vindt dat mooi. Menig eigenaar heeft graag een schone gevel. Vuil en aanslag echter, vormen een belangrijke bescherm laag op de baksteen. Reinigen van de gevel kan de bescherm laag aantasten als een intensieve reinigingsmethode wordt gebruikt. Daardoor kan regenwater binnendringen. Ook kunnen in het verleden uitgevoerde reparaties tevoorschijn komen. Beter is een minder intensieve methode te gebruiken die alleen de gevel opfrist.

Er zijn verschillende reinigings- en behandelmethoden:

Mechanisch reinigen:

- zandstralen: dit is een zeer intensieve methode waarbij enkele millimeters van de baksteen en meestal de hele voeg wordt verwijderd. Water kan makkelijk de stenen binnendringen. Deze methode wordt sterk afgeraden.
- gummen (microstralen): dit maakt de gevel goed schoon en de beschadiging van het metselwerk blijft beperkt. Nadeel is dat de gevel na reiniging veel van kleur verschilt ten opzichte van de andere gevels in de straat.

Intensief reinigen van gevels beïnvloedt de eenheid van de straat doordat er kleurverschillen ontstaan tussen identieke gevels

- reinigen met water onder druk: frist de gevel op maar maakt hem niet brandschoon. Zolang er niet te hoge druk wordt gebruikt geeft deze methode een goed en niet te opvallend resultaat.

De gevel kan echter doordrenkt raken met water en het duurt enkele weken voordat dat opgedroogd is. Bij vorst kan dat leiden tot schade.

- reinigen met stoom: deze methode biedt goede resultaten. Na behandeling is de gevel alleen opgefrist en niet brandschoon. De stenen en voegen blijven onaangetast en de gevel raakt niet doordrenkt met water.

Chemisch reinigen:

- chemisch reinigen: verwijdt al het vuil van de gevel zonder de baksteen en voeg aan te tasten. Nadeel is dat de gevel erg schoon wordt vergeleken met de buurpanden. Deze methode is niet milieuvriendelijk.

Hydrofoberen

Hiermee wordt een waterafstotende laag op de gevel aangebracht. Deze is niet meer te verwijderen. Het water verdampt moeilijker en kan vorstschade aan de baksteen en voegen veroorzaken. Hydrofoberen wordt daarom afgeraden.

Voor advies kunt u contact opnemen met de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Den Haag: (070) 353 4800.

Door het schoonstralen zijn stukjes van de baksteen verdwenen en is de steen verzwakt

Voegwerk vervangen

Zolang het oorspronkelijke voegwerk nog op zijn plaats zit is vervanging niet nodig, zelfs al kun je het met een mesje gemakkelijk wegschrappen. Het feit dat het nog aanwezig is, betekent dat de vochthuishouding uitstekend is. Muren (bakstenen en voegen) worden nat bij regen en staan het vocht weer af tijdens droge perioden. Dat kan eeuwenlang goed gaan.

Als de voegen zwaar beschadigd zijn kan vervanging van de voegen toch nodig zijn. Reparatie moet zorgvuldig gebeuren. De vorm en de samenstelling van de voeg zijn daarbij van groot belang. Het wordt afgeraden om nieuw voegwerk aan te laten brengen als dit niet echt noodzakelijk is.

Voor advies kunt u contact opnemen met de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Den Haag onder nummer (070) 353 48 00.

6

De voegen van deze gevel werden veel te breed uitgeslepen waardoor er na het voegen een dikke, grove voeg is ontstaan (rechts)

Kozijnen en ramen aanpassen

Ruiten, ramen en kozijnen van oude huizen voldoen vaak niet aan de huidige eisen van warmte-, geluidsisolatie en veiligheid. De ramen en kozijnen zijn van belang voor de architectuur van de gevel. Vervanging door totaal andere ramen en kozijnen, van ander materiaal en/of andere dikte, doet afbreuk aan de gevel. In plaats van het raam en kozijn in zijn geheel te vervangen kan ook een goed resultaat worden bereikt door het plaatsen van achterzetramen of door het enkelglas te vervangen door dubbelglas. Voor het vervangen van een kozijn is meestal een bouwvergunning nodig.

Bij het vervangen van ramen gaan vaak fraaie details verloren en ontstaat een grof gevelbeeld

Informatie over mogelijke oplossingen en bouwvergunningen kunt u krijgen bij het stadsdeelkantoor en de afdeling Welstand van de gemeente Den Haag: (070) 353 43 66 of (070) 353 43 62.

Glas-in-lood

Het isoleren van glas-in-lood met behulp van voor- of achterzetramen moet voorzichtig gebeuren. Glas-in-lood is gevoelig materiaal. Als condenswater niet weg kan, gaat het een chemische reactie aan met het lood en tast het de schildering aan. Die kan zelfs helemaal verdwijnen. Het aanbrengen van een extra glasplaat voor of achter het glas-in-lood kan de vorming van condenswater sterk doen toenemen. Dit moet dus vakkundig gebeuren. Een goede ventilatie tussen de twee lagen is noodzakelijk.

Informatie over glas-in-lood kunt u krijgen bij de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Den Haag: (070) 353 48 00.

Rolluiken

Om veiligheidsredenen zijn soms rolluiken nodig. Maar, wanneer rolluiken volledig gesloten zijn en aan de buitenkant van de pui bevestigd, zorgen zij voor een storende en onprettige uitstraling van het pand en de straat. De gemeente Den Haag heeft deze vorm van beveiliging verboden. Opengewerkte rolluiken aan de binnenkant van het pand zijn wel toegestaan.

9

Eén groot uitvalscherf over de gehele breedte van de gevel verstoort de architectuur van het pand veel meer dan één markies per raam, zoals op deze foto

Zonwering

Zonwering heeft een totaal andere functie dan rolluiken. Aan de binnenkant van een pand bieden lamellen goede bescherming tegen de zon. Het is de meest eenvoudige oplossing maar het houdt de warmte niet buiten. Buitenzonwering in de vorm van markiezen of uitvalschermen houdt de warmte wel buiten, maar heeft een ander belangrijk nadeel. Het heeft een grote invloed op de architectuur van het gebouw. Eén groot uitvalscherf over de gehele breedte van de gevel verstoort de architectuur van het pand te veel. Daarom is het van belang dat zonweringen per raam worden aangebracht

Winkelpuien vervangen

Bij het moderniseren van een oude winkelpui wijzigt het aanzicht van de gevel vaak ingrijpend. Een enkel groot raam vervangt bijvoorbeeld de oorspronkelijke indeling. Meestal past dit niet bij de stijl van het gebouw en de uitstraling van de straat. Beter is de oude indeling te herstellen waardoor het karakter van het pand behouden blijft. Voor wijzigingen van de winkelpui is een bouwvergunning noodzakelijk.

Informatie over bouwvergunningen en mogelijke oplossingen kunt u krijgen bij het stadsdeelkantoor en de afdeling Welstand van de gemeente Den Haag: (070) 353 43 66 of (070) 353 43 62.

10

De indeling van deze (nieuwe) winkelpui past goed in deze historische straat

Vochtproblemen en isoleren

Wanneer bij oudere huizen ineens vochtproblemen ontstaan, is er in de meeste gevallen ingrijpend verbouwd. Ramen en/of kozijnen zijn vervangen, muren zijn geïsoleerd of aan de buitenzijde behandeld.

Als overtollig vocht niet weg kan, omdat er niet genoeg geventileerd wordt, kunnen vochtplekken in huis ontstaan. De vochtproductie kan heel hoog zijn. Zo produceert een gemiddeld gezin van drie personen negen liter vocht per 24 uur!

Ramen moeten natuurlijk goed sluiten om het verlies van warmte zoveel mogelijk tegen te gaan. Nieuwe ramen en kozijnen zijn vaak zo goed geïsoleerd dat overtollig vocht niet naar buiten kan. Het raam op een kier zetten of het gebruik van aparte ventilatieroosters kan het vochtprobleem verhelpen.

Verkeerd aangebrachte isolatie, bijvoorbeeld aan de binnenzijde zonder damprem (materiaal dat vocht tegenhoudt), veroorzaakt ook vochtplekken. Vocht condenseert en hoopt zich op achter de wand. Vochtproblemen ontstaan zelden door water dat van buitenaf door de gevel dringt. Integendeel, het ondeskundig behandelen van buitenmuren (zoals hydrofoberen) kan er toe leiden dat het vocht niet meer naar buiten kan. Dit leidt dan weer tot vochtplekken aan de binnenkant.

Andere oorzaken van vochtproblemen zijn optrekkend vocht, lekkages veroorzaakt door slechte/kapotte daken, goten en/of regenwaterafvoeren en het dichtzetten van roosters in spouwmuur.

Indien u vochtproblemen heeft waarvan de oorzaak niet duidelijk is, is het belangrijk eerst een deskundige in te schakelen. Bijvoorbeeld via een bouwkundig adviesbureau.

Voor advies kunt u contact opnemen met de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Den Haag: (070) 353 4800.

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS:

Afdeling Monumentenzorg:	(070) 353 4800
Afdeling Welstand	(070) 353 4366 of 353 4362
Stadsdeelkantoor Centrum	(070) 353 2000
Stadsdeelkantoor Escamp	(070) 353 5900
Stadsdeelkantoor Haagse Hout	(070) 353 5800
Stadsdeelkantoor Laak	(070) 353 7700
Stadsdeelkantoor Leidschenveen/Ypenburg	(070) 353 6100
Stadsdeelkantoor Loosduinen	(070) 353 7900
Stadsdeelkantoor Scheveningen	(070) 353 5600
Stadsdeelkantoor Segbroek	(070) 353 5700

www.denhaag.nl

Colofon:

Samenstelling	Dienst Stedelijke Ontwikkeling, afdeling Monumentenzorg, afdeling Communicatie
Vormgeving en productie	Gemeente Den Haag, Intern Dienstencentrum
Fotografie	Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Oplage	2000

Februari 2010

